

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ANTROJI KOLEGIJA) SPRENDIMAS

2016 m. liepos 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Teismų bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — 5 straipsnio 1 ir 3 punktai — Jurisdikciją turintis teismas — Sąvokos „byla dėl sutarties“ ir „byla dėl delikto“ — Staigus ilgamečių verslo santykių nutraukimas — Ieškinys dėl žalos atlyginimo — Sąvokos „prekių pardavimas“ ir „paslaugų teikimas““

Byloje C-196/15

dėl *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas, Prancūzija) 2015 m. balandžio 7 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. balandžio 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Granarolo SpA

prieš

Ambrosi Emmi France SA

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai C. Toader (pranešėja), A. Rosas, A. Prechal ir E. Jarašiūnas,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. gruodžio 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Granarolo SpA*, atstovaujamos advokatų S. Dechelette-Roy ir M. Agbo,
- *Ambrosi Emmi France SA*, atstovaujamos advokato L. Pettiti,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas ir F.-X. Bréchet bei C. David,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. Lewis ir M. Wilderspin,

susipažinęs su 2015 m. gruodžio 23 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42; toliau – Reglamentas „Briuselis I“) 5 straipsnio 1 ir 3 punktų išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Granarolo SpA* (toliau – *Granarolo*), įsteigtos pagal Italijos teisę, ir *Ambrosi Emmi France SA* (toliau – *Ambrosi*), įsteigtos pagal Prancūzijos teisę, ginčą dėl žalos atlyginimo, pagrįsto staigiu ilgamečių verslo santykių nutraukimu.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamento „Briuselis I“ 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

- 4 Šio reglamento 5 straipsnio 1 ir 3 punktai išdėstyti taip:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

- 1) a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;
b) pagal šią nuostatą ir jeigu nesusitariama kitaip, atitinkamos prievolės vykdymo vieta yra:
 - parduodant prekes – valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų [turėjo] būti pristatytos pagal sutartį,
 - teikiant paslaugas – valstybėje narėje, kurioje paslaugos buvo arba turėtų [turėjo] būti suteiktos pagal sutartį;
- c) a papunktis taikomas tuomet, kai netaikomas b papunktis;

<...>

- 3) [byla dėl] civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto gali būti iškelta vietos, kurioje įvyko žalą sukėlus įvykis ar jis gali įvykti[, teismuose];

<...>“

Prancūzijos teisė

- 5 *Code de commerce* (Prekybos kodeksas) L. 442-6 straipsnyje nustatyta:

„I. Bet kuris asmuo, veikiantis kaip gamintojas, prekiautojas, pramonininkas ar amatų registre įregistruotas asmuo, yra atsakingas ir privalo atlyginti žalą, tuo atveju, jei:

<...>

5° [s]taiga visiškai, nors ir iš dalies, nutraukia susiklosčiusius verslo santykius be išankstinio rašytinio pranešimo, atsižvelgiant į verslo santykių trukmę ir laikantis tarpprofesiniuose susitarimuose remiantis prekybos praktika nustatyto minimalaus išankstinio pranešimo termino. Jeigu verslo santykiai yra susiję su distributoriaus prekių ženklo produktų tiekimu, minimalus išankstinio pranešimo terminas yra dvigubai ilgesnis nei tas, kuris taikomas tuo atveju, kai tiekiamas produktas nėra pažymėtas distributoriaus prekės ženklu. Jeigu tokie susitarimai nebuvo sudaryti, už ekonomiką atsakingo ministro įsakymai gali nustatyti, atsižvelgiant į prekybos praktiką, minimalaus išankstinio pranešimo terminą, taikomą atitinkamai produktų kategorijai, ir apibrėžti verslo santykių nutraukimo sąlygas, be kita ko, įvertinus jų trukmę. Pirmia išdėstytomis nuostatomis nevaržoma galimybė nutraukti sutartį be išankstinio pranešimo vienos iš šalių pareigų neįvykdymo arba nenugalimos jėgos (*force majeure*) atvejais. Jeigu verslo santykių nutraukimą lėmė nuotolinio aukciono būdu surengtas konkursas, minimalus išankstinio pranešimo terminas yra dvigubai ilgesnis nei tas, kurio reikia laikytis taikant šios pastraipos nuostatas, tuo atveju, kai pradinis išankstinio pranešimo terminas yra ne mažesnis nei 6 mėnesiai, o kitais atvejais – mažiausiai 1 metai.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 6 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *Ambrosi*, įsteigta Nicoje (Prancūzija), maždaug 25 metus Prancūzijoje platino *Granarolo*, įsteigtos Bolonijoje (Italija), paruoštus maisto produktus, nors nebuvo sudaryta nei pagrindų sutartis, nei suteikta išimtinė teisė.
- 7 2012 m. gruodžio 10 d. registruotu laišku *Granarolo* informavo *Ambrosi*, kad nuo 2013 m. sausio 1 d. jos gaminius Prancūzijoje ir Belgijoje platins kita Prancūzijos bendrovė.
- 8 Laikydamosi nuomonės, kad šiuo laišku buvo staiga nutraukti susiklostę verslo santykiai, kaip tai suprantama pagal Prekybos kodekso L. 442-6 straipsnį, nes atsižvelgiant į šių verslo santykių trukmę nebuvo paisytas minimalus išankstinio pranešimo terminas, *Ambrosi*, remdamasi šia nuostata, kreipėsi į *Tribunal de commerce de Marseille* (Marselio komercinių bylų teismas, Prancūzija) su prieš *Granarolo* nukreiptu ieškiniu dėl žalos atlyginimo.
- 9 2014 m. liepos 29 d. sprendimu šis teismas pripažino savo jurisdikciją, motyvuodamas tuo, kad ieškinys yra deliktinio pobūdžio ir kad pagal Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 3 punktą žalos atsiradimo vieta yra laikoma *Ambrosi* buveinė Nicoje.
- 10 2014 m. rugpjūčio 12 d. dokumentu *Granarolo* užginčijo *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas, Prancūzija) teritorinę *Tribunal de commerce de Marseille* (Marselio komercinių bylų teismas) jurisdikciją, motyvuodamas tuo, kad nagrinėjama byla yra susijusi su sutartimi, kaip tai suprantama pagal Reglamentą „Briuselis I“, kurio 5 straipsnio 1 punkte numatyta, jog teritorinę jurisdikciją nustatantis kriterijus yra vieta, į kurią prekės buvo arba turėjo būti pristatytos pagal paeiliui sudarytas sutartis dėl kiekvieno pristatymo. Taigi, tokia vieta laikytina gamykla Bolonijoje, vadovaujantis *Granarolo* išrašytose sąskaitose faktūrose padarytu įrašu „Ex works“ („Iš gamyklos“), atitinkančiu vieną iš standartinių sąlygų (*Incoterms*), kurias Tarptautiniai prekybos rūmai įtvirtino tam, tarptautinės prekybos srityje būtų aiškiai nustatytos šalių teisės ir pareigos.
- 11 Pirmiausia *Ambrosi* tvirtina, kad Prancūzijos teismai turi jurisdikciją, nes ginčas deliktinio pobūdžio, o žalą sukėlusio įvykio vieta yra Prancūzijoje, kur prekiaujama *Granarolo* maisto produktais. Papildomai ši bendrovė teigia, kad nebuvo įrodyta, jog visos paeiliui pasirašytos sutartys buvo sudarytos atsižvelgiant į *Incoterm* sąlygą „Ex-Works“.

- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Prancūzijos teisės sistemą toks ieškinys, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, grindžiamas Prekybos kodekso L. 442-6 straipsniu, yra laikomas ieškiniu dėl delikto, ir šiuo klausimu cituoja kelis naujausius *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) sprendimus.
- 13 Tačiau kadangi sąvokos „byla dėl delikto“ ir „byla dėl sutarties“, kaip jos suprantamos pagal Reglamentą „Briuselis I“, yra savarakiškos Sąjungos teisės sąvokos, šis teismas mano, kad šiuo atveju būtina kreiptis į Teisingumo Teismą.
- 14 Šiomis aplinkybėmis *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad ieškinys, kuriuo prašoma atlyginti žalą, patirtą nutraukus susiklosčiusius verslo santykius – ilgametį prekių tiekimą distributoriui, su kuriuo nebuvo sudaryta pagrindų sutartis ir kuriam nebuvo suteikta išimtinė teisė, yra laikomas byla dėl delikto?
2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, ar šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunktis yra taikomas [pirmajame klausime] nurodytu atveju nustatant atitinkamos prievolės vykdymo vietą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 15 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad toks ieškinys, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo prašoma atlyginti žalą, patirtą staiga nutraukus ilgamečius verslo santykius, laikomas byla dėl delikto arba kvazidelikto, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.
- 16 Visų pirma reikia priminti, kad Reglamentu „Briuselis I“ siekiama jurisdikcijos taisyklėmis, kurios turi būti ypač nuspėjamos, suvienodinti nuostatas dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose bei teisinio saugumo tikslo – sustiprinti Europos Sąjungoje įsisteigusių asmenų teisinę apsaugą, sudarant sąlygas ir ieškovui lengvai nustatyti teismą, kuriame jis galėtų iškelti bylą, ir atsakovui numatyti teismą, kuriame jam gali būti iškelta byla (šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Falco Privatstiftung ir Rabitsch*, C-533/07, EU:C:2009:257, 21 ir 22 punktus).
- 17 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Reglamento „Briuselis I“ II skirsnyje numatyta bendra jurisdikcijos priskyrimo sistema yra pagrįsta bendrąja taisykle, įtvirtinta jo 2 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią valstybėje narėje nuolatinę gyvenamąją vietą turintiems asmenims, kad ir kokia būtų jų pilietybė, byla keliama tos valstybės teismuose. Tik kaip šios bendrosios atsakovo gyvenamosios vietos teismo jurisdikcijos taisyklės išimtys Reglamento „Briuselis I“ II skirsnio 2 skyriuje numatytos kelios specialios jurisdikcijos taisyklės, tarp kurių yra šio reglamento 5 straipsnio 3 punktas (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Zuid-Chemie*, C-189/08, EU:C:2009:475, 20 ir 21 punktus ir 2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *ÖFAB*, C-147/12, EU:C:2013:490, 30 punktą).
- 18 Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad šios specialios jurisdikcijos taisyklės turi būti aiškinamos siaurai ir negalima jų aiškinti plačiau, nei minėtame reglamente aiškiai įtvirtinti atvejai (2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *ÖFAB*, C-147/12, EU:C:2013:490, 31 punktas).

- 19 Taip pat svarbu priminti, kad sąvokos „byla dėl sutarties“ ir „byla dėl delikto ar kvazidelikto“, kaip jos suprantamos atitinkamai pagal Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkto a papunktį ir 3 punktą, turi būti aiškinamos savarankiškai, iš principo remiantis šio reglamento sistema ir tikslais, kad būtų užtikrintas vienodas jo taikymas visose valstybėse narėse. Todėl jos negali būti suprantamos taip, kad jomis daroma nuoroda į nacionaliniame teisme, į kurį kreiptasi, nagrinėjamo teisinio santykio kvalifikavimą pagal taikytiną nacionalinę teisę (2014 m. kovo 13 d. Sprendimo *Brogstetter*, C-548/12, EU:C:2014:148, 18 punktas).
- 20 Vis dėlto į sąvoką „byla dėl delikto ar kvazidelikto“, kaip ji suprantama pagal Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 3 punktą, įeina bet koks reikalavimas, kuriuo siekiama nustatyti atsakovo atsakomybę ir kuris nėra susijęs su „byla dėl sutarties“, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto a papunktį (žr. 2015 m. sausio 28 d. Sprendimo *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 44 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 21 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog vien to, kad viena iš susitariančiųjų šalių pareiškė kitai šaliai ieškinį dėl civilinės atsakomybės, nepakanka, kad būtų galima teigti, jog šis ieškinys reiškia Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkte numatytą „bylą dėl sutarties“. Taip būtų tik tuo atveju, jeigu elgesys, dėl kurio pareikštas ieškinys, reikštų sutartinių prievolių, kurias galima nustatyti atsižvelgiant į sutarties dalyką, neįvykdymą (2014 m. kovo 13 d. Sprendimo *Brogstetter*, C-548/12, EU:C:2014:148, 23 ir 24 punktai).
- 22 Vadinas, tokiu atveju, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, tam, kad būtų nustatytas nacionaliniame teisme pareikšto ieškinio dėl civilinės atsakomybės pobūdis, reikia, kad tas teismas pirmiausia patikrintų, ar toks ieškinys, neatsižvelgiant į kvalifikavimą pagal nacionalinę teisę, yra sutartinio pobūdžio.
- 23 Pažymėtina, kad daugelyje valstybių narių ilgamečiai verslo santykiai, susiklostę nesant rašytinės sutarties, iš esmės gali būti suprantami kaip savaime atsiradę sutartiniai santykiai, kurių pažeidimas galėtų užtraukti sutartinę atsakomybę.
- 24 Šiuo klausimu reikia atkreipti dėmesį į tai, kad nors pagal Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punktą nereikalaujama sudaryti rašytinės sutarties, vis dėlto tam, kad ši nuostata būtų taikoma, būtina nustatyti sutartinės prievolės buvimą. Svarbu patikslinti, kad tokią prievolę galima laikyti atsiradusia savaime, ypač jeigu ji siejama su šalių valią išreiškiančiais vienareikšmiais veiksmais.
- 25 Todėl nagrinėjamu atveju nacionalinis teismas turi visų pirma patikrinti, ar ypatingomis jo nagrinėjamos bylos aplinkybėmis ilgamečiams šalių verslo santykiams būdingi savaime atsiradę jų tarpusavio išipareigojimai, todėl tokius santykius būtų galima laikyti susiklosčiusiais sutartiniais santykiais.
- 26 Tačiau tokių savaime susiklosčiusių santykių buvimas nėra preziumuojamas, todėl privalo būti įrodytas. Be to, toks įrodymas turi būti grindžiamas nuoseklių aplinkybių visuma, tarp kurių, be kita ko, gali būti ilgamečiai verslo santykiai, šalių sąžiningumas, sandorių teisėtumas ir jų raida bėgant laikui, vertinama pagal kiekį ir vertę, galimi susitarimai dėl taikomos kainos ir (arba) suteikiamų nuolaidų bei šalių susirašinėjimas.
- 27 Taigi, tik atsižvelgdamas į tokį bendrą vertinimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar egzistuoja tokia nuoseklių aplinkybių visuma, leidžianti nuspręsti, kad net nesant rašytinės sutarties, tarp šių šalių savaime susiklostė sutartiniai santykiai.
- 28 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 3 punktas aiškinamas taip, kad toks ieškinys, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, kuriuo prašoma atlyginti žalą, patirtą staiga nutraukus ilgamečius verslo santykius, nelaikomas byla dėl delikto ar kvazidelikto, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, jeigu egzistuoja savaime susiklostę

sutartiniai šalių santykiai, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Įrodymas, kuriuo siekiama nustatyti tokių savaime susiklosčiusių sutartinių santykių egzistavimą, turi būti grindžiamas nuoseklių aplinkybių visuma, tarp kurių, be kita ko, gali būti ilgamečiai verslo santykiai, šalių sąžiningumas, sandorių teisėtumas ir jų raida bėgant laikui, vertinama pagal kiekį ir vertę, galimi susitarimai dėl taikomos kainos ir (arba) suteikiamų nuolaidų bei šalių susirašinėjimas.

Dėl antrojo klausimo

- 29 Savo antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkto b papunktį reikia aiškinti taip, kad tokie ilgamečiai verslo santykiai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, turi būti kvalifikuojami kaip „prekių pirkimo-pardavimo sutartis“, ar veikiau kaip „paslaugų teikimo sutartis“, kaip suprantama pagal šią nuostatą.
- 30 Pirmiausia reikia patikslinti, kad Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje nustatyti sąsajos su jurisdikciją turinčiu teismu kriterijai yra taikomi tik tuo atveju, jeigu nacionalinis teismas, nagrinėdamas ginčą, kilusį tarp šalių, kurias sieja ilgamečiai verslo santykiai, galėtų padaryti išvadą, kad tokių santykių pagrindas yra „prekių pirkimo-pardavimo sutartis“ arba „paslaugų teikimo sutartis“, kaip suprantama pagal šią nuostatą.
- 31 Padarius tokią išvadą, pagrindinėje byloje nebūtų galima taikyti šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto a papunktyje numatytos jurisdikcijos taisyklės. Iš tikrųjų, atsižvelgiant į c papunktyje nustatytą a ir b papunkčių hierarchiją, a papunktyje numatyta jurisdikcijos taisyklė taikoma tik alternatyviai, jeigu nėra galimybės taikyti b papunktyje esančios jurisdikcijos taisyklės (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, 42 punktą).
- 32 Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad, kiek tai susiję su prievolių vykdymo vieta tiek pagal prekių pirkimo-pardavimo sutartis, tiek pagal paslaugų teikimo sutartis, šis susiejimo kriterijus Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje apibrėžiamas savarankiškai, siekiant sustiprinti teismų jurisdikcijos taisyklių suvienodinimo ir nuspėjamumo tikslus (2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, 32 punktas).
- 33 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje prekių pirkimo-pardavimo ir paslaugų teikimo sutarčių atveju kaip sąsajos su jurisdikciją turinčiu teismu kriterijus pasirinkta pagrindinė tokių sutarčių prievolė (2010 m. vasario 25 d. Sprendimo *Car Trim*, C-381/08, EU:C:2010:90, 31 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).
- 34 Vadinasi, sutartis, kurios pagrindinė prievolė yra daikto pristatymas, turi būti laikoma „prekių pirkimo-pardavimo“ sutartimi, kaip ji suprantama pagal Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmą įtrauką (2010 m. vasario 25 d. Sprendimo *Car Trim*, C-381/08, EU:C:2010:90, 32 punktas).
- 35 Toks kvalifikavimas gali būti taikomas ilgamečiams dviejų ūkio subjektų verslo santykiams, jeigu šie santykiai apima tik paeiliui sudaromus susitarimus, kurių kiekvieno tikslas – pristatyti ir atsiimti prekes. Kita vertus, ji neatitinka tipinės distribucijos sutarties, pagal kurią dviejų ūkio subjektų sudarytu pagrindų susitarimu įsipareigojama ateityje tiekti prekes ir teikti paslaugas (pagal analogiją žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, 36 punktą).
- 36 Nagrinėjamu atveju, jeigu galima sutartis, sudaryta žodžiu arba atsiradusi savaime, buvo laikoma „prekių pirkimo-pardavimo“ sutartimi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turėtų patikrinti, ar įrašas „Ex Works“, aptariamasis šio sprendimo 10 punkte, buvo sistemingai įtrauktas į paeiliui sudarytas šalių sutartis. Jei taip, laikytina, kad prekės buvo pristatytos į *Granarolo* gamyklą Italijoje, o ne į *Ambrosi* būstinę Prancūzijoje.

- 37 Kalbant apie tai, ar sutartis gali būti laikoma „paslaugų teikimo sutartimi“, kaip ji suprantama pagal Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antrą įtrauką, primintina, jog Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad sąvoka „paslaugos“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, reiškia tai, kad jas teikianti šalis atlieka tam tikrą veiklą už atlyginimą (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, 37 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 38 Dėl pirmojo šiame apibrėžime nurodyto kriterijaus, t. y. veiklos buvimo, remiantis Teisingumo Teismo praktika darytina išvada, jog reikalaujama, kad būtų atliekami pozityvaus pobūdžio veiksmai, o ne paprasčiausiai susilaikoma nuo veiksmų. Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs dėl faktinės padėties, kuri atrodo pakankamai panaši į nagrinėjamąją pagrindinėje byloje, šis kriterijus sutarties, pagal kurią viena iš šalių įsipareigoja platinti kitos šalies produktus, atveju pasireiškia pagrindine paslauga, teikiama šalies, kuri, užtikrindama tokią distribuciją, prisideda prie atitinkamų prekių platinimo plėtros.
- 39 Dėl pagal tokią sutartį suteiktos garantijos, kad bus aprūpintas prekėmis, ir, jei reikia, dalyvavimo tiekėjo komercinėje strategijoje, pavyzdžiui, jo nuolaidų akcijose, o šių dviejų elementų buvimą turi nustatyti nacionalinis teismas, distributorius gali klientams pasiūlyti paslaugas ir pranašumus, kurių negali pasiūlyti paprastas perpardavėjas, todėl tiekėjo prekių atžvilgiu gali užimti didesnę vietos rinkos dalį (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, 38 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 40 Dėl antrojo kriterijaus, t. y. atlyginimo, gaunamo už veiklą, pabrėžtina, kad jis neturi būti suprantamas siaurai, kaip pinigų sumos pervedimas. Iš tikrųjų tokio apribojimo nepagrindžia nei labai bendrai suformuluota Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka, nei suvienodinimo ir nuspėjamumo tikslai, kurių siekiama šia nuostata (2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, 39 punktas).
- 41 Šiuo klausimu reikia atsižvelgti į tai, kad paprastai distribucijos sutarties pagrindas yra tiekėjo distributorių pasirinkimas. Dėl tokio pasirinkimo distributoriams gali būti suteiktas konkurencinis pranašumas, nes jie vieninteliai turės teisę parduoti tiekėjo prekes tam tikroje teritorijoje arba šia teise galės pasinaudoti tik ribotas distributorių skaičius. Be to, dažnai distribucijos sutartyje numatyta pagalba distributoriams – galimybė pasinaudoti reklamos medžiaga, žinių perdavimas organizuojant mokymus arba apmokėjimo lengvatos. Visi šie pranašumai, kurių buvimą turi patikrinti byla iš esmės nagrinėjantis teismas, distributoriams turi ekonominę vertę, kuri gali būti laikoma atlyginimu (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, 40 punktą).
- 42 Tad darytina išvada, kad galima distribucijos sutartis, kurioje numatytos tipinės prievolės, gali būti kvalifikuojama kaip paslaugų teikimo sutartis, kaip ji suprantama pagal Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antroje įtraukoje numatytą jurisdikcijos taisyklę (2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, 41 punktas).
- 43 Taigi šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti visas aplinkybes ir elementus, apibūdinančius *Ambrosi* veiklą, vykdomą Prancūzijoje siekiant šios valstybės narės rinkoje parduoti *Granarolo* produktus.
- 44 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 1 punkto b papunktis aiškinamas taip, kad tokie ilgamečiai verslo santykiai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, turi būti kvalifikuojami kaip „prekių pirkimo-pardavimo sutartis“, jeigu pagrindinė nagrinėjamos sutarties prievolė yra prekių tiekimas, arba kaip „paslaugų teikimo sutartis“, jeigu pagrindinė prievolė yra paslaugų teikimas, o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad toks ieškinys, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo prašoma atlyginti žalą, patirtą staiga nutraukus ilgamečius verslo santykius, nelaikomas byla dėl delikto ar kvazidelikto, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, jeigu egzistuoja savaime susiklostę sutartiniai šalių santykiai, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Įrodymas, kuriuo siekiama nustatyti tokių savaime susiklosčiusių sutartinių santykių egzistavimą, turi būti grindžiamas nuoseklių aplinkybių visuma, tarp kurių, be kita ko, gali būti ilgamečiai verslo santykiai, šalių sąžiningumas, sandorių teisėtumas ir jų raida bėgant laikui, vertinama pagal kiekį ir vertę, galimi susitarimai dėl taikomos kainos ir (arba) suteikiamų nuolaidų bei šalių susirašinėjimas.
2. Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunktį reikia aiškinti taip, kad tokie ilgamečiai verslo santykiai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, turi būti kvalifikuojami kaip „prekių pirkimo-pardavimo sutartis“, jeigu pagrindinė nagrinėjamos sutarties prievolė yra prekių tiekimas, arba kaip „paslaugų teikimo sutartis“, jeigu pagrindinė prievolė yra paslaugų teikimas, o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.